



Rändemonitooring: Pagulusränne Euroopa Liidus, sh Balti riikides ja Põhjamaades 2012. aastal

(Autorid: Eike Luik, Kert Valdaru)

Käesolevas Migratsiooniuringute Keskuse taustapaberis on fookuses pagulusrände statistikat võrdlev analüüs Euroopa Liidus sh Balti riikides ja Põhjamaades 2012. aastal – pagulusrände trendid, kuhu riiki pagulased enim tulevad, millisest riigist nad tulevad, kes saavad enim rahvusvahelist kaitset ja milline riik lükkab enim varjupaigataotlusi tagasi.

Monitooringu esmaversioon ilmus 2013. aasta mais, kuid kuna Eesti siseriiklik varjupaigastatistika varjupaigaotsuse osas on muutunud, siis täiendas Migratsiooniuringute Keskus antud taustapaberit statistika osas uute andmetega, muus osas on andmed jäänud samaks. Andmete analüüsimisel on aluseks võetud peamiselt Eurostatis esitatud andmed.

KOKKUVÕTE

Viimaste aastate pagulusrände trendid

Viimaste aastate lõikes eristuvad nii Balti riigid kui Põhjamaad Euroopa Liidu pagulusrändest. Euroopa Liidus kokku on pagulusränne viimased viis aastat pidevalt kasvanud. Seevastu Baltikumis ja Põhjamaades ei ole kasvutrend olnud järjepidev, vaid kõikumistega. Iseloomulik on järsk tõus ühel aastal, millele järgneb üldjuhul langus järgmisel aastal. Eesti eristub siinkohal teistest Balti riikidest - Eestis ei ole veel kordagi toimunud nii märkimisväärset järsku varjupaigataotluste arvu kasvu ühel aastal, kui Lätis 2011. aastal ja Leedus 2012. aastal.

Üldiselt iseloomustab Eesti varjupaigataotlejate arvu trendi aasta-aastalt kasvav tendents. Suurim tõus oli 2011. aastal, mil taotles varjupaika 36 taotlejat enam, kui 2010. aastal. Leedus toimus märkimisväärne hüpe 2012. aastal, kui varjupaika taotles 120 taotlejat enam, kui 2011. aastal, Lätis aga 2011. aastal, kui taotles 275 taotlejat enam, kui 2010. aastal, millele järgnes järsk taotlejate arvu langus. 2012. aastal esitati Lätis 55 taotlejat vähem, kui eelneval aastal.

Rootsis oli varjupaigataotluste osas suurim tõus aastal 2012, mil esitas varjupaigataotluse 14 155 taotlejat enam, kui 2011. aastal. Norras võib murranguliseks aastaks pidada 2009. aastat, kui taotluste arv kasvas 2795 taotleja võrra, pärast mida langes varjupaigataotlejate arv. 2010. aastal esitas varjupaigataotluse juba 7160 taotlejat vähem, kui 2009. aastal. Soomes esitas 2009. aastal varjupaigataotluse 1930 taotlejat enam, kui 2008. aastal, pärast seda on taotlejate arv jäänud minimaalsesse kasvu/langustrendi.

Euroopa Liidus on pagulusränne viimasel kuuel aastal pidevalt kasvanud, võrreldes madalaima 2006. aastaga esitati 2012 122 330 taotlust enam.

Kuhu riiki varjupaigataotlejad tulevad?

Võrreldes 2011. aastat 2012. aastaga kasvas varjupaigataotlejate arv nii Euroopa Liidus (keskmiselt), Põhjamaa riikides, kui ka enamus Baltikumis.

Balti riikides kasvas taotlejate arv enim Leedus, kus 2011 aastal taotles varjupaika 525 isikut ja 2012. aastal 645 isikut (+23%). Eestis taotles varjupaika 2011. aastal 66 isikut ja 2012. aastal 77 isikut (+17%). Erinevalt Eestist ja Leedust langes Lätis varjupaigataotlejate arv aastate võrdluses. Kui 2011. aastal esitati Lätile 340 varjupaigataotlust, siis järgneval aastal kõigest 205 taotlust (- 40%).

Põhjamaades kasvas varjupaigataotluste arv enim Rootsis – 2011. aastal taotles 29 710 isikut ja 2012. aastal 43 865 isikut (+48%). Norras taotles varjupaika 2011. aastal 9055 isikut ja 2012. aastal 9685 isikut (+7%). Soomes jäi taotluste arvu kasv minimaalseks, 2011. aastal taotles varjupaika 2975 taotlejat ja 2012. aastal 3095 taotlejat (+ 4%).

Euroopa Liidus esitati 2012. aastal hinnanguliselt 331 975 varjupaigataotlust, 2011. aastaga võrreldes on kasv olnud 9,9%, mil esitati 303 105 taotlust. Suurim taotluste arv registreeriti Saksamaal - 77 540 taotlust (moodustades kogu EL-27 taotlejate arvust 23%), millele järgnesid Prantsusmaa (60 560; 18% taotlejate arvust), Rootsi (43 865; 13%). Võrreldes 2011. aastaga on enim taotlusi saanud riikide esikolmik sama, kuid esikoht on vahetunud – 2011. aastal oli enim taotlejaid Prantsusmaal, järgnes Saksamaa ja Rootsi.

Millisest riigist varjupaigataotlejad tulevad?

2012 aastat iseloomustab nii Balti riike, Põhjamaid kui Euroopa Liitu keskmiselt, Süüriast pärit kodanike varjupaigataotlejate esiletõus ning jätkuvalt on kõrge Afganistanist pärit varjupaigataotlejate arv. Kõiki Balti riike eristab Põhjamaadest ja Euroopa Liidust suur Georgiast ja Vietnamist pärit varjupaigataotlejate osakaal. Põhjamaad eristuvad Euroopa Liidust Somaaliast pärit varjupaigataotlejate suure arvu poolest.

Balti riikides oli endiselt kõrge Georgia ja Afganistani varjupaigataotlejate arv, tõustes 2012. aastal võrreldes 2011. aastaga vastavalt 9% ja 98%. Samuti on märkimisväärne Vietnami kodanike arv Balti riikides, tõustes 44 taotlejani.

- Eestis taotles enim varjupaika Georgia kodanikke (35 taotlust; +45%), Afganistanist (8 taotlust; +100%) ja Armeenias (5 taotlust; -28%). Lisaks taotles Eestis varjupaika 4 Süüria kodanikku.

- Lätis taotlesid varjupaika enim samuti Georgia kodanikud (105 taotlust; -51%), Kongo DV (25 taotlust; -37%) ja Süüria (20 taotlust; +33%) kodanikud.

- Leedus, nagu ka teistes Balti riikides, taotles varjupaika enim Georgia kodanikke (310 taotlust; +48%), Afganistani (100 taotlust; +82%) ja Venemaa (95 taotlust; -14%) kodanikku.

Põhjamaades kasvas hüppeliselt Süüria kodanike arv – kui 2011. aastal esitas taotluse 935 Süüria varjupaigataotlejat, siis 2012. aastal juba 8430 taotlejat (+790%). Somaalia kodanike arv kasvas võrreldes 2011. aastaga 32% ning Afganistani kodanike arv langes 6%.

- Soomes oli enim varjupaigataotlejaid Iraagist (830 taotlejat, +42%), Venemaalt (225 taotlejat; -24%) ja Afganistanist (210 taotlejat; -26%). Süüria kodanikke taotles varjupaika Soomes 183 (+66%).
- Rootsis oli enim varjupaigataotlejaid Süüriast (7920 taotlejat; +1137%), Somaaliast (5695 taotlejat; +43%) ja Afganistanist (4760 taotlejat; +15%).
- Norras taotles enim varjupaika Somaalia kodanikud (2180 taotlejat; + 23%), Eritrea (1185 taotlejat; -29%) ja Afganistani (985 taotlejat; + 9%) kodanikku. Süüria kodanikke taotles Norras varjupaika 325 (+62%).

Euroopa Liidus oli 2012. aastal top 3 varjupaiga taotlemise esiriikideks kujunemas –

- Afganistan (26 250 taotlejat; 8% kogu varjupaigataotlejate arvust EL-27; langus võrreldes 2011. a 6%),
- Süüria (23 510; 7% varjupaigataotlejate arvust; taotluste arvu tõus 198%) ja
- Venemaa Föderatsioon (23 360; 7% varjupaigataotlejate arvust; taotluste arv tõusis 28%).

Kes saavad enim rahvusvahelist kaitset?

Kui võrrelda suurimat varjupaigataotlejate gruppi ja suurimat kaitse saanute gruppi, siis oli ka siin edetabeli juhiks 2011. aastal Afganistanist (13 310 positiivset otsust) pärit kodanikud. Järgnesid Iraagist, Somaaliast, Iraanist ning Venemaalt pärit kodanikud.

Milline riik keeldub enim varjupaika andmast?

Esimese astme otsustest keelduti 2012. aastal varjupaika andmast nii Baltikumis, Põhjamaades kui Euroopa Liidus vähem kui 2011. aastal. Balti riikidest kasvas keeldumiste osakaal ainult Lätis ning Põhjamaadest Norras.

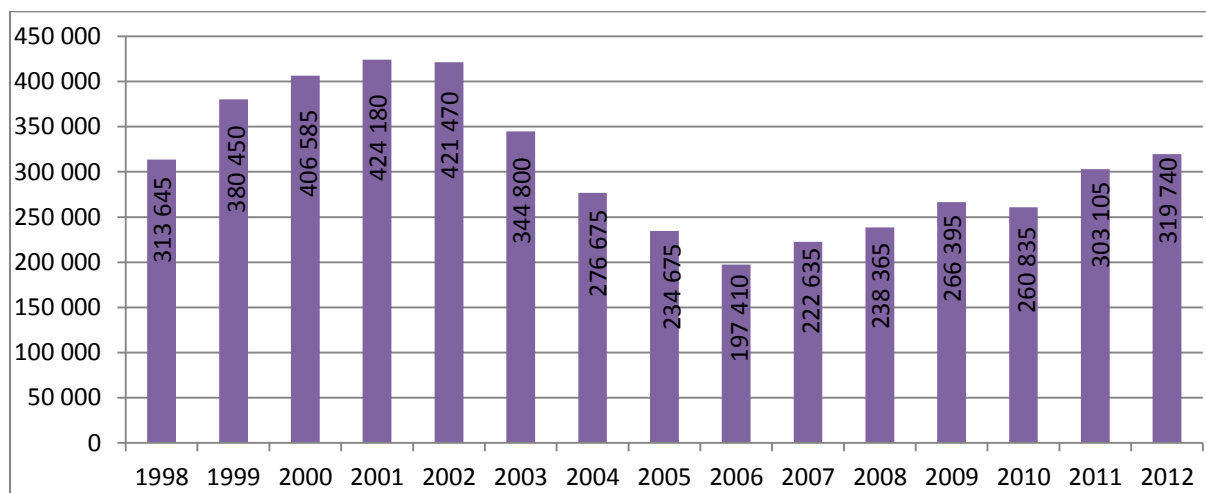
2012. aastal keelduti Balti riikidest enim varjupaika andmast Leedus, kus tehti 335 tagasilükkamiste otsust (86% kogu otsuste arvust), võrreldes 2011. aastaga mil oli 280 keeldumise otsust (93% koguarvust), langes keeldumiste protsent 7%. Järgnes Läti, kus tagasilükatud otsuste arv oli 120 ehk 83% (2011. aastal 78%), võrreldes eelneva aastaga tõusis keeldumiste protsent 5%. Väiksema keeldumiste osakaaluga oli Balti riikidest Eesti, varjupaigataotluste tagasilükkamiste otsuseid oli 44 (77% koguarvust), 2011. aastal 52 tagasilükkavat otsust ehk 82% kogu otsuste arvust, keeldumiste languseks võrreldes 2011. aastaga 5%.

Põhjamaadest Soome ja Rootsi olid tagasilükkavate otsuste osas eelmise aastaga võrreldes leebemad – Soomes tehti tagasilükkamiste otsuseid 50%, 1535 otsust (2011. aastal 59%, keeldumiste langus 9%) ning Rootsis tehti tagasilükkamiste otsuseid 61%, 19 120 tagasilükkamise otsust (2011. aastal 67%, keeldumiste langus 6%). Norras, ainsana Põhjamaadest, aga tõusis tagasilükatud otsuste arv 76%-ni, 5430 otsust (2011. aastal 58%, keeldumiste tõus 18%).

Euroopa Liidus tehti 2012. aastal kogu esimese astme otsuste arvust 196 920 (73%) tagasilükkavaid otsused, samas kui 2011. aastal tehti 177 895 (75%) tagasilükkavat otsust. 2012. aastal registreeriti suurim keeldumiste protsent Kreekas 99%, Luksemburgis 98%, Küprosel 92%. Väikseim tagasilükkamiste protsent registreeriti Maltal 10%, Soomes 50% ja Taanis 54%.

Pagulusränne Euroopa Liidus

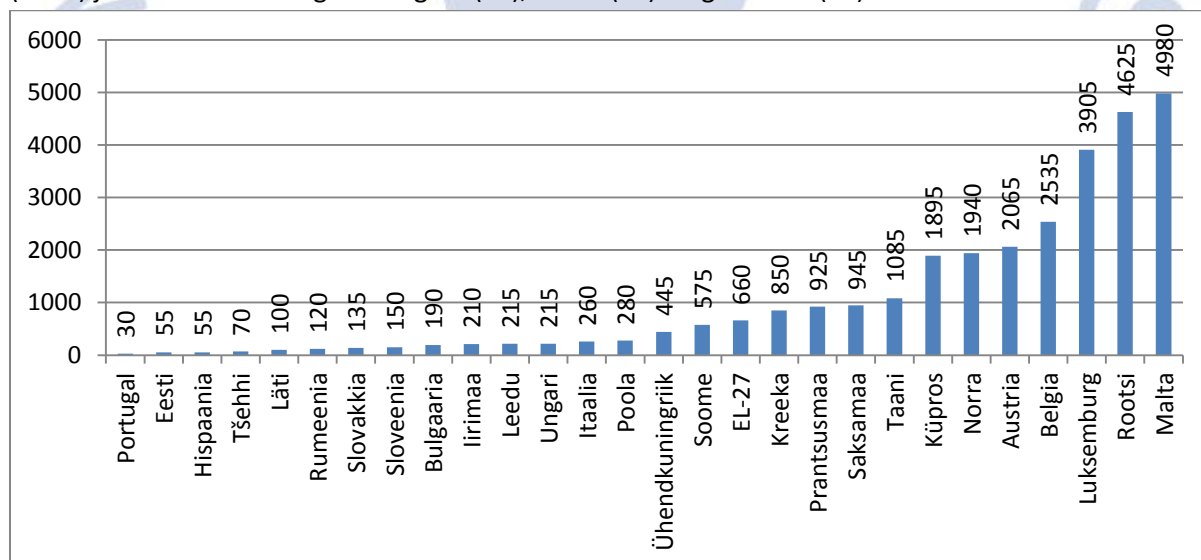
Euroopa Liidus on pagulusränne viimasel kuuel aastal pidevalt kasvanud, 2012. aastal esitati **Euroopa Liidus** (edaspidi EL-27) hinnanguliselt¹ **331 975 varjupaigataotlust**. Võrreldes madalaima, 2006. aastaga on kasv olnud 68%, mil esitati 197 410 taotlust. 2011. aastaga võrreldes on kasv olnud 10%, mil esitati 303 105 taotlust. Lisaks esitati 2012. aastal Norras, Islandil ja Šveitsis kokku 38 235 varjupaigataotlust. (Lisa Tabel 1)



Joonis 1. Varjupaigataotlejate arv EL-27 1998-2012

Allikas: Eurostat

2012. aastal oli varjupaigataotlejate arv miljoni elaniku kohta kõrgeim Maltal (4980 taotlejat milj. elaniku kohta), järgnes Rootsi (4625) ning Luksemburg (3905) ja madalaim oli aga arv miljoni elaniku kohta Portugalis (30), järgnesid Eesti (55) ja Hispaania (55). 2011. aastal oli esikolmik kõrgeima varjupaigataotlejate arvu poolest miljoni elaniku kohta Maltal (4525), Luksemburgis (4210), Rootsis (3155) ja madalaima arvuga Portugalis (25), Eestis (50) ning Tšehhis (70).

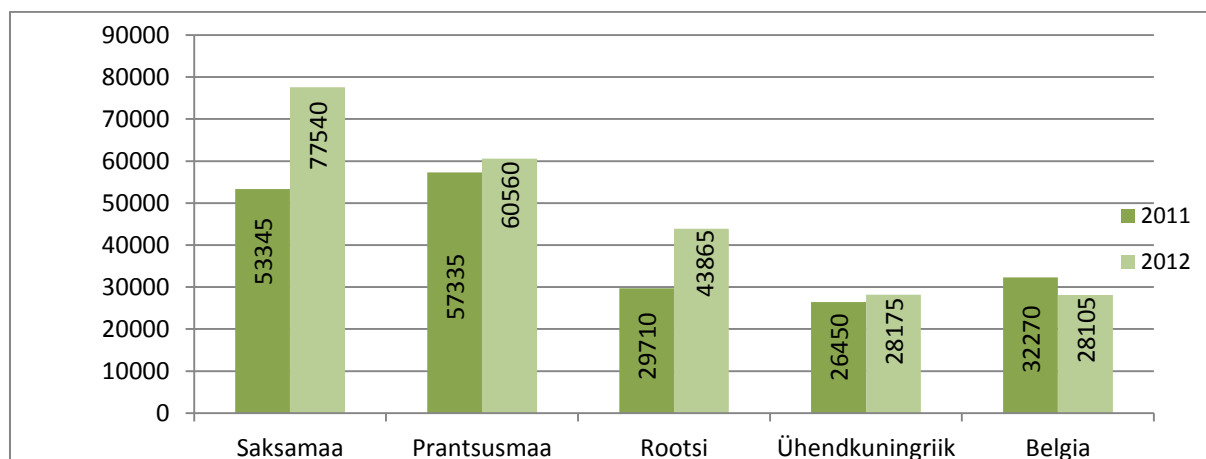


Joonis 2. Varjupaigataotlejate koguarv miljoni elaniku kohta EL-27 ja Norra; 2012

Allikas: Eurostat

¹ 2013. a aprilli seisuga puuduvad Eurostatist Hollandi andmed (siin ja edaspidi Hollandi andmed hinnangulised)

Suurim taotluste arv registreeriti Saksamaal - 77 540 taotlust (moodustades kogu EL-27 taotlejate arvust 23%), millele järgnesid Prantsusmaa (60 560; 18% taotlejate arvust), Rootsi (43 865; 13%), Ühendkuningriik (28 175; 8%), Belgia (28 105; 8%). Samas väikseim oli varjupaigataotlejate arv Eestis (77 taotlust), Lätis (205), Portugalis (295), Sloveenias (305) ja Leedus (645 taotlust). 2011. aastal oli enim taotlejaid Prantsusmaal, 57 335 taotlejat.

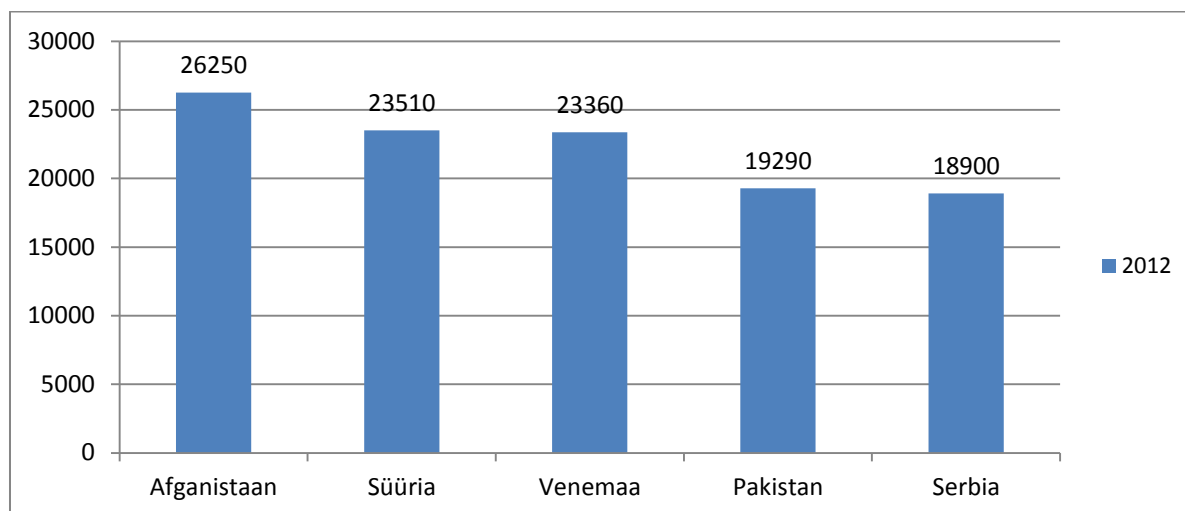


Joonis 3. Varjupaigataotlejate arv Euroopas, EL-27 viis suurimat rühma; 2011-2012

Allikas: Eurostat

2012. aastal on **top 5 varjupaiga taotlemise esiriikideks** kujunemas Afganistan (26 250; 8% kogu varjupaigataotlejate arvust EL-27), Süüria (23 510; 7% varjupaigataotlejate arvust), Venemaa Föderatsioon (23 360; 7% varjupaigataotlejate arvust), Pakistan (19 290; 6%), Serbia (18 900; 6%). Kuigi Afganistani kodanikke on enim varjupaika taotlenud 2012. aastal, siis nende osakaal eelneva aastaga kahanes 6,2 %. Süüria kodanike taotluste arv aga tõusis 198%, Venemaa kodanike taotluste arv tõusis 28%, Pakistani kodanike taotluste arv tõusis 22,8 % ja Serbia kodanike taotluste arv tõusis 36% kahe aasta võrdluses. Võrreldes 2012. aastaga olid enamuses 2011. aastal varjupaiga taotlejate esiriigid EL-27 top 5 samad - Afganistani (28 000), Vene Föderatsiooni (18 200), Pakistani (15 700), Iraagi (15 200) ja Serbia (13 900) kodakondsusega isikud- muutus võrreldes 2012. aastaga oli Serbia välja langemine esiviisikust ja Süüria lisandumine. **Suurimaks muutuseks 2012. aasta varjupaigataotlejate kodakondsuse osas on Süüria varjupaigataotlejate arvu kasv** kogu Euroopas (2012. a 23 510 taotlejat, samas 2011. a 7885 taotlejat, +198%). UNCHRI andmetel elab ligi 21 miljonist süürlasest vähemalt 3 miljonit sisepagulastena Süürias, miljon on põgenenud naaberriikidesse- peamiselt Jordaaniasse (umb. 220 000 süürlast), Liibanoni (215 000), Türgi (umb. 100 000), Iraaki (74 000) ja Euroopas ligi 25 000 taotlejat.

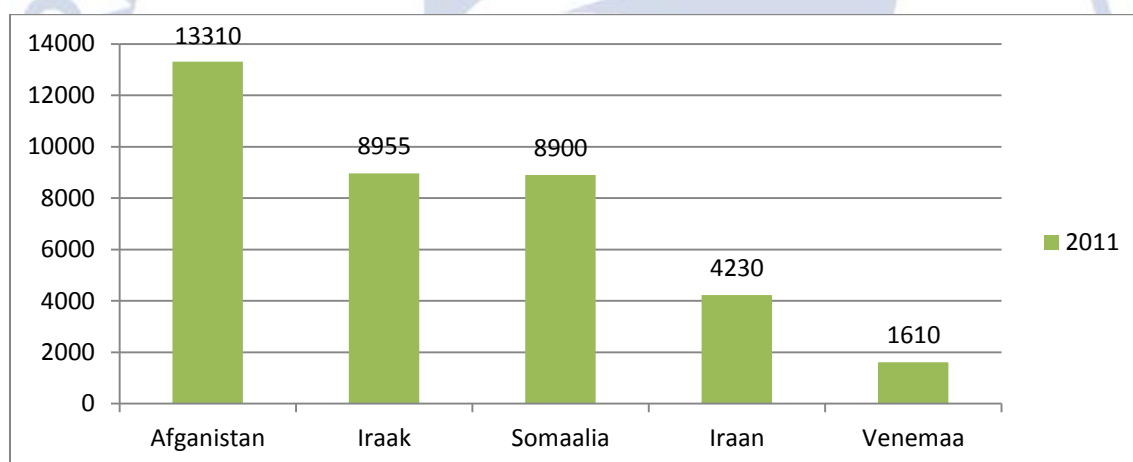
Nii mõneski EL-27 riigis oli suur osakaal varjupaigataotlejaid ühest riigist, näiteks Maltal (60% taotlejatest tuli Somaaliast), Poola (57% taotlejatest oli Venemaa Föderatsioonist), Läti, Leedu ja Eesti (vastavalt 51%, 48% ja 45% taotlejaid oli Georgiast), Ungari (41% taotlejatest Afganistanist).



Joonis 4. Varjupaigataotlejate EL-27 viis suurimat rühma; 2012

Allikas: Eurostat

Kui võrrelda suurimat varjupaigataotlejate gruppi ja suurimat kaitse saanute gruppi, siis oli ka siin edetabeli juhiks 2011. aastal Afganistan (13 310 positiivset otsust; 15,8% kogu EL-27 taotluste arvust) ja Iraak (8 955 positiivset otsust; 10,6% taotluste arvust).²



Joonis 5. Esimese astme positiivsete varjupaigaotsuste arv Euroopas, EL-27 viis suurimat rühma; 2011³

Allikas: Eurostat

Kokku tehti EL-27 2012. aastal 268 495⁴ esimese astme varjupaigaotsust⁵, millest 71 580 (27%) olid positiivsed otsused, mis omakorda jagunesid – 37 245 otsusega anti pagulasseisund, 27 920 isikut said täiendava kaitse ning 6415 isikut said elamisloa humanitaarsetel põhjustel. 2011. aastal tehti 237 395 esimese astme varjupaigaotsust, samas on 2011. aastaga võrreldes positiivsete otsuste arv tõusnud 12,9%.

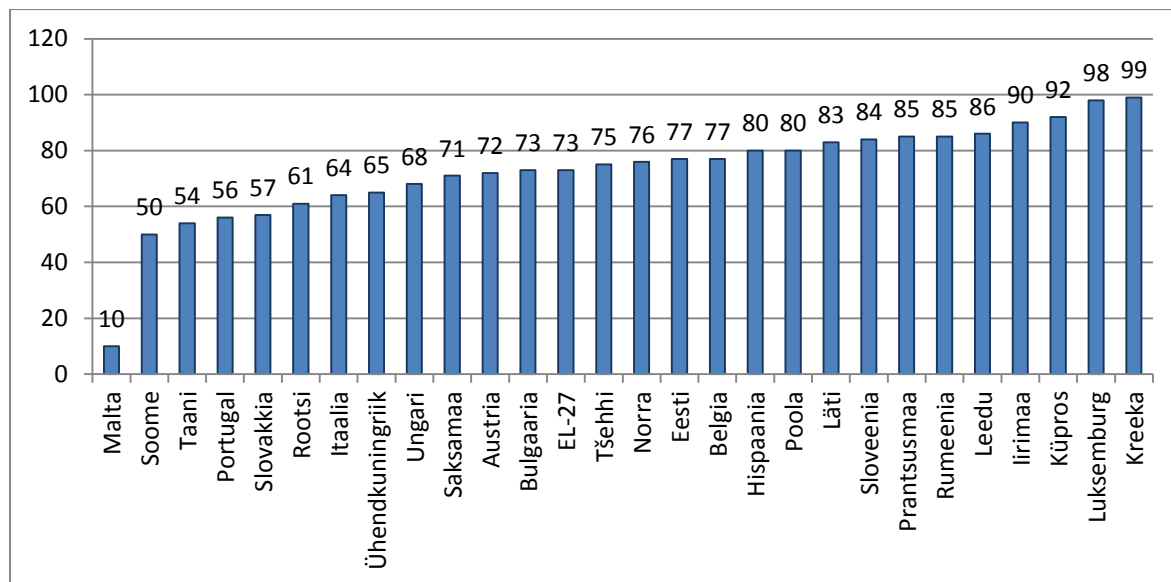
² 2012. a andmed puuduvad

³ 2012. a andmed puuduvad

⁴ Vastavalt Eurostati infolehele 48/2013 22.03.2013 http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/3-22032013-BP/EN/3-22032013-BP-EN.PDF

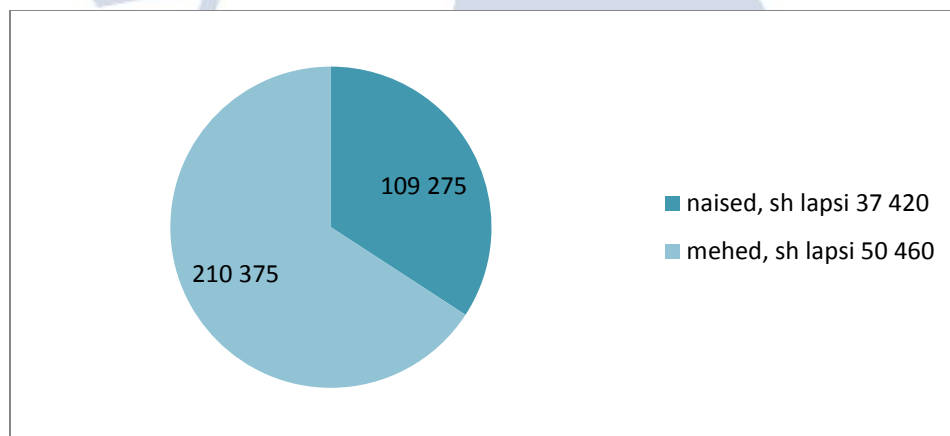
⁵ Eestis teeb esimese astme varjupaigaotsuse Politsei- ja Piirivalveamet.

2012. aasta esimese astme varjupaigaotsuste koguarvust 196 920 (73%) olid tagasilükkavad otsused, samas kui 2011. aastal tehti 177 895 (75%) tagasilükkavat otsust, so langus võrreldes 2012. aastaga 2%. 2012. aastal registreeriti suurim keeldumiste protsent Kreekas (99%), Luksemburgis (98%), Küprosel (92%). Väikseim tagasilükkamise protsent registreeriti Maltal (10%), Soomes (50%) ja Taanis (54%) (Joonis 6, Lisa Tabel 2).



Joonis 6. Esimese astme varjupaigaotsuste tagasilükkamise % kokku 2012. aastal, EL-27 ja Norra
Allikas: Eurostat; Politsei-ja Piirivalveamet

Varjupaigataotlejate jagunemise soo järgi – EL-27s moodustasid 2012. aastal 34% taotlejatest naised (naisi oli 109 275 ja mehi 210 375; 66%). Samas 2011. aastaga võrreldes on varjupaigataotlejate arv naiste osas tõusnud 1,4% - 2011. aastal moodustasid naised varjupaigataotlejatest 32% (96 350 naisi ja 206 635 mehi; 68%). Lapsed moodustasid Euroopa Liidus 2012. aastal 27% (87 940) ja 2011. aasta taotlustest 24% (75 541), taotluste kasv võrreldes 2012. aastaga 3%.



Joonis 7. Varjupaigataotlejate jagunemine soo järgi, EL -27; 2012

Allikas: Eurostat

Saatjata alaealiste koguarvu EL-27 on viimastel aastatel püsinud stabiilsena. Eurostati andmetel taotles 2011. aastal EL-27 riikides varjupaika 12 225 saatjata alaealist (lisaks Norras 858 taotlejat). Seda on umbes sama palju kui 2010. aastal, mil esitati 10 845 taotlust saatjata alaealiste poolt (lisaks Norra 890 taotlejat). Top 5 riiki, kus saatjata alaealised taotlesid enim varjupaika olid Rootsi (2655), Saksamaa (2125), Belgia (2040), Ühendkuningriigid (1275), ja Austria (1005). 2012. aasta andmed ei ole käesolevaks hetkeks veel saadaval, teada on Rootsi andmed - 3578 taotlust ja Saksamaa - 2095 taotlust.⁶

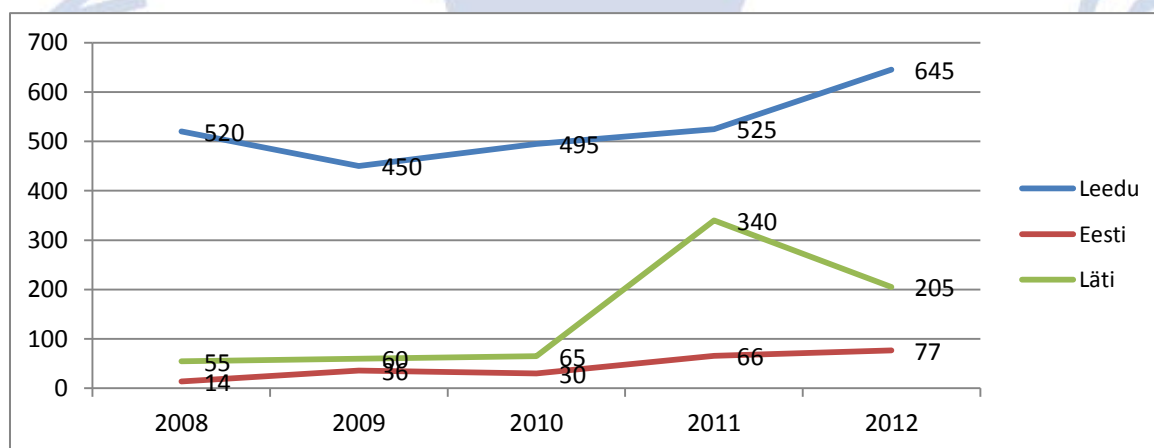
Saatjata alaealise varjupaigataotleja profiil EL-27 on enamasti 14-18 aastane poiss, kodakondsusriigiga kas Maroko, Alžeeria, Tuneesia, Albaania, Somaalia, Iran, Iraak ja Afganistan.

Eestis taotles 2012. aastal varjupaika 2 saatjata alaealist Vietnami kodanikku, kuid varjupaiga otsust neile ei tehtud, kuna mõlemad taotlejad lahkusid Illuka varjupaigataotlejate vastuvõtukeskusest enne otsuse tegemist. Lisaks tehti 1 rahvusvahelise kaitse andmise otsus, Somaalia kodanikule, kes saabus Eestisse 2011. aastal. Kokku on Eestis taotlenud varjupaika alates 1997. aastast 6 saatjata alaealist.

Pagulusränne Balti riikides

Balti riikides ei saa välja tuua ühtset viimase viie aasta varjupaigataotlejate arvu kasvutrendi, nii nagu kogu EL-27 kohta keskmiselt. Balti riikidele on iseloomulikud suuremate varjupaigataotlejate arvu tõusude ja mõõnade aastad. Eestis oli suurim tõus 2011. aastal, mil taotles 36 taotlejat enam, kui 2010. aastal (+120%). Eesti varjupaigataotlejate kasvutrendi iseloomustab minimaalne aasta-aastalt kasvav trend.

2012. aastal näitasid varjupaigataotlejate arvu tõusutrendi Balti riikidest Eesti – 77 taotlejat (+17%) ja Leedu 645 (+23%); Lätis langes varjupaigataotlejate arv 205-ni (-40%).

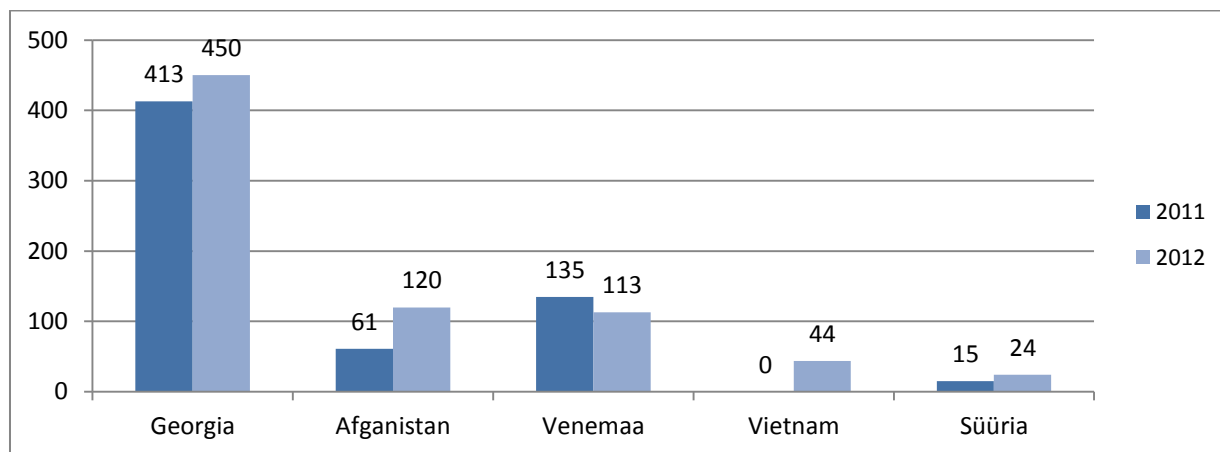


Joonis 9. Varjupaigataotlejate arv Balti riikides; 2008-2012

Allikas: Eurostat; Läti poliitikaaruanne; Politsei- ja Piirivalveamet

⁶ Saatjata alaealiste koguarv 2012. aastaks ei ole Eurostatis veel avaldatud, 2013.a aprill seisuga.

Kui võrrelda varjupaigataotlejate kodakondsust Balti riikides, siis oli suurim muutus võrreldes eelmise aastaga Süüria kodanike jõudmine top 5 riikide tabelisse. Endiselt oli kõrge Georgia ja Afganistani varjupaigataotlejate arv, tõustes võrreldes 2011. aastaga vastavalt 9% ja 98%. Samuti on märkimisväärne Vietnami kodanike arv Balti riikides, tõustes 44 taotlejani.

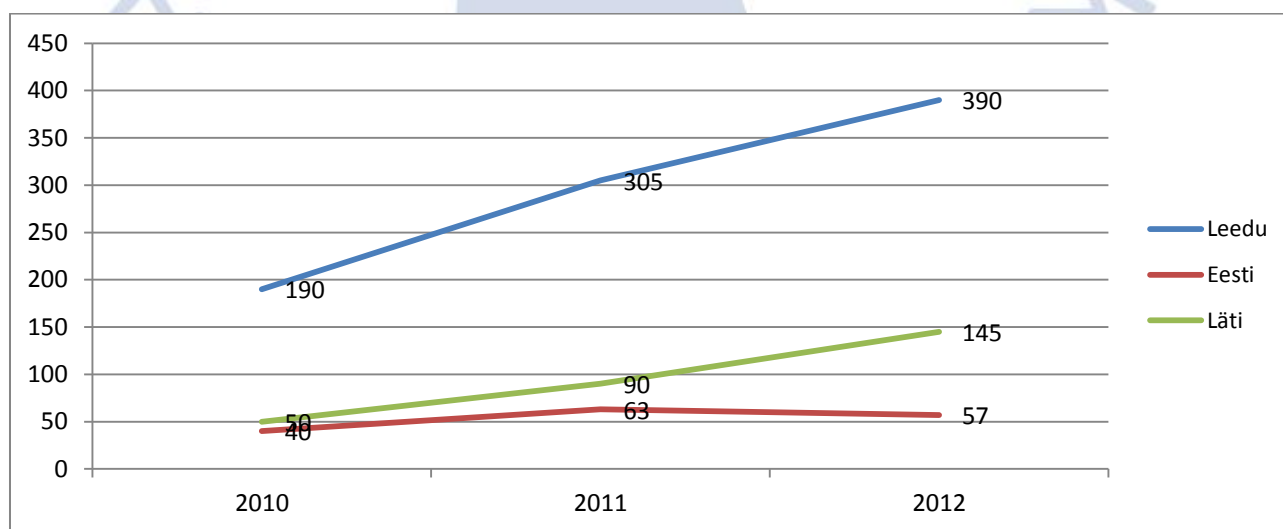


Joonis 10. Varjupaigataotlejate kodakondsus Balti riikides; 2011-2012

Allikas: Eurostat, Politsei- ja Piirivalveamet

Võrreldes 2011. aastaga tõusis 2012. aastal esimate varjupaigaotsuste arv Balti riikidest Leedus (85 otsus enam, kui 2011. a.) ja Lätis (55 otsus enam, kui 2011.a), Eestis aga langes 6 otsuse võrra.

Positiivseid otsuseid tehti Leedus 55 so 14% koguarvust (2011. aastal 25 so 7%), mis teeb positiivsete otsuste tõusuks 7% ja tagasilükkamiste otsuseid 335, so 86% (2011. aastal 280 otsust so 93%). Positiivseid otsuseid tehti Lätis 25, so 17% koguarvust (2011. aastal 20 so 22%), mis teeb positiivsete otsuste languseks 5% ja tagasilükkamiste otsuseid 120, so 83% (2011. aastal 70 so 78%). Eestis tehti 2012. aastal positiivseid otsuseid 13, so 23% koguarvust (2011. aastal 11 so 18%), mis teeb positiivsete otsuste tõusuks 5% ja taotluse tagasilükkamiste otsuseid tehti 44, so 77% (2011. aastal 52 so 82%). (vt Lisa Tabel 2)

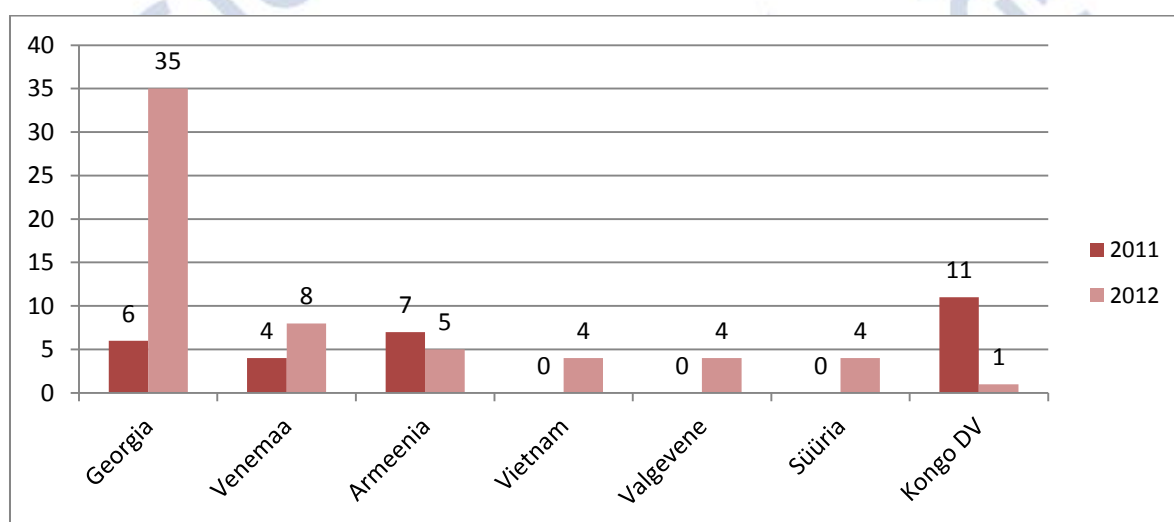


Joonis 11. Esimese astme varjupaigaotsuste arv Balti riikides; 2010-2012

Allikas: Eurostat, Politsei- ja Piirivalveamet

Eestisse saabuvate varjupaigataotlejate arv oli ka 2012. aastal EL-27 riikidest madalaim, kuid kasvav trend varjupaigataotlejate osas on jätkumas. Kui 2009. aastal oli 36 esmast taotlust, 2010. aastal 30 taotlust ning 2011. aastal 66 taotlust, siis 2012. aastal esitati 77 esmast varjupaigataotlust, mis teeb kasvuks 17 % võrreldes 2011. aastaga.

Varjupaigataotluste esitamise tippkuu oli mai, kui esitati 25 varjupaigataotlust. Tavanormist suurema arvu taotlusi põhjustasid 18 Gruusia varjupaigataotlejat. Kui eelneval aastal oli enim varjupaigataotlejaid Kongo DV kodanikud (11 isikut), siis 2012. aastal oli valdav enamus varjupaigataotlejaid saanud Eestisse Gruusiast (35 kodanikku). Varjupaigataotluste esitasid veel Venemaalt (8), Armeenias (5), Vietnami (4), Valgevenest (4), Süüriast (4), Pakistanist (3), Türgist (3), Afganistanist (3), Egiptusest (2), Guineast (1), Kasahstanist (1), Kongo DV (1), Tuneesias (1), Côte d'Ivoire'ist (1), Albaaniast (1) pärit isikud.

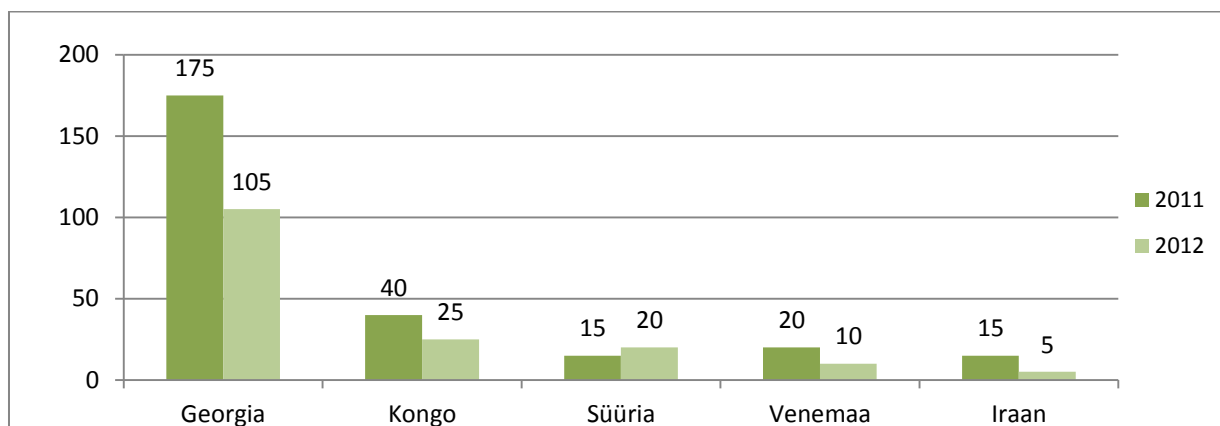


Joonis 11. Varjupaigataotlejate kodakondsus Eestis; 2011-2012

Allikas: Politsei-ja Piirivalveamet

Lätis kasvas 2011. aastal varjupaigataotluste arv hüppeliselt, mil esitati 340 taotlust (+423 % võrreldes 2010.a.). Samas, kui vaadata 2012. aastat, siis taotluste arv langes võrreldes eelneva aastaga 40 %. 2012. aastal esitati Lätis 205 varjupaigataotlust.

2011. aastal oli varjupaigataotlejaid enim Georgiast - 175 taotlejat. 2012. aastal sama trend jätkus - 105 taotlejat Georgiast, kelle puhul oli tegemist peamiselt isikutega, kes Poolas või Valgevenes varasemalt varjupaika taotlenud, kuid tagasilükkava otsuse saanud. Top 5 oli taotlejate riikidest veel Kongo DV (25 taotlejat), Süüria (20), Venemaa (10) ja Iraan (5) taotlejat.

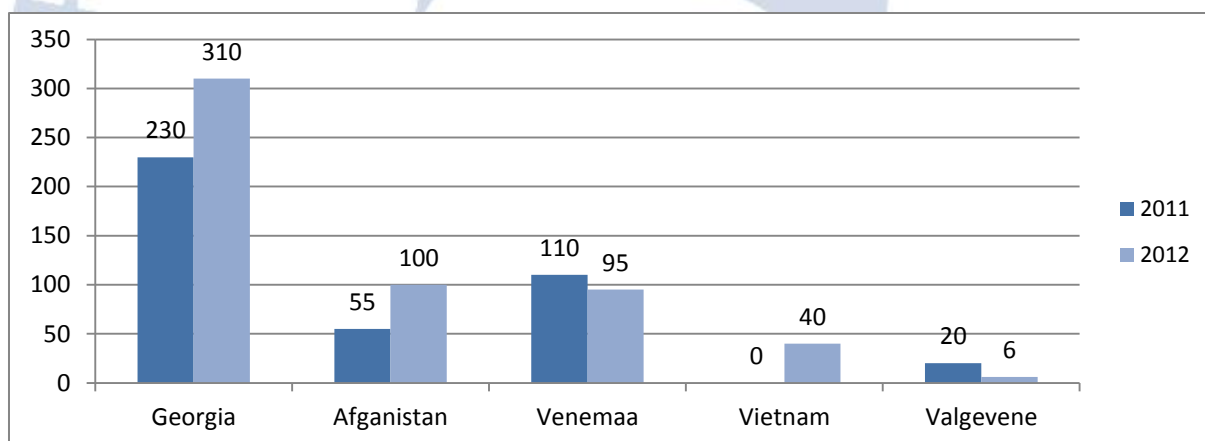


Joonis 12. Varjupaigataotlejate kodakondsus Lätis; 2011-2012

Allikas: Läti poliitikaaruanne 2012

Leedus on viimasel viiel aastal varjupaigataotlejate arv püsinud stabiilsena, jäädes 2009. aastal 450 taotleja ja 2012. aastal 645 taotleja vahele, muutus võrreldes 2011. aastaga 23 % (2011. a 525 taotlejat).

Varjupaigataotlejate kodakondsuse osas jätkus sama trend, mis oli 2011. ja 2012. aastal Lätis ja Eestis, ehk enamik taotlejaid olid Georgia kodanikud (310), järgnesid Afganistani (100) ja Venemaa Föderatsiooni (95) kodanikud. Märkimisväärne on 40 Vietnami varjupaigataotleja arv Leedus.



Joonis 13. Varjupaigataotlejate kodakondsus Leedus; 2011-2012

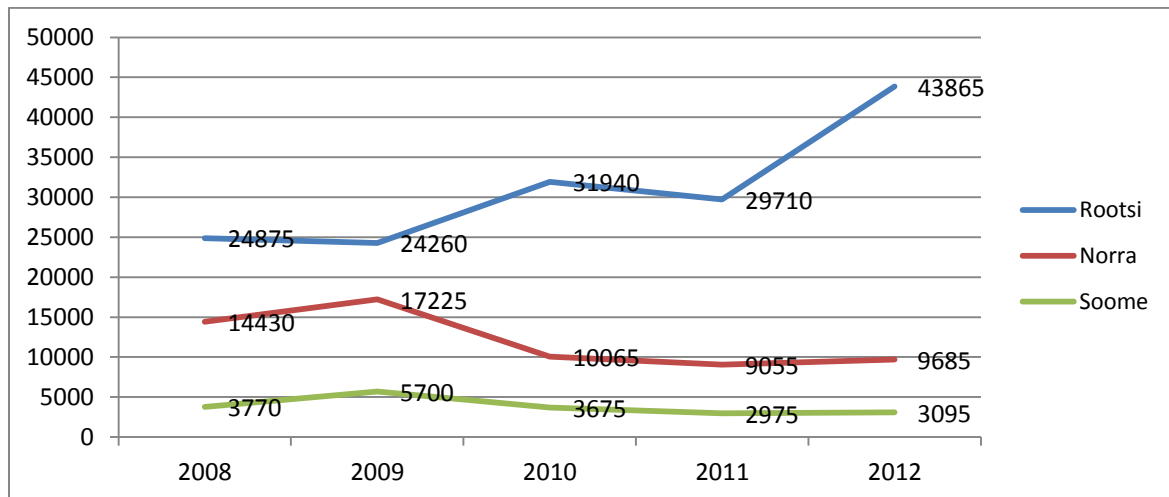
Allikas: Eurostat; IOM Leedu

Pagulusränne Põhjamaades

Samuti nagu Balti riikides ei saa ka Põhjamaades välja tuua ühtset viimase viie aasta varjupaigataotlejate arvu kasvutrendi. Põhjamaa riikidele on iseloomulikud nii tõusude kui mõõnade aastad. Rootsit saab iseloomustada, kui kiirelt kasvavate varjupaigataotluste arvuga riiki, suurim tõus oli just 2012. aastal, mil esitas varjupaigataotluse 14 155 taotlejat enam, kui 2011. aastal. Norras võib murranguliseks aastaks pidada 2009. aastat, pärast mida langes varjupaigataotlejate arv ja 2010. aastal esitas varjupaigataotluse juba 7160 taotlejat vähem, kui 2009. aastal. Soomes oli

varjupaigataotlejate arvu kasv 2009. aastal, mil esitas varjupaiga 1930 taotlejat enam, kui 2008. aastal, pärast seda on taotlejate arv jäänud minimaalsesse kasvu/langustrendi.

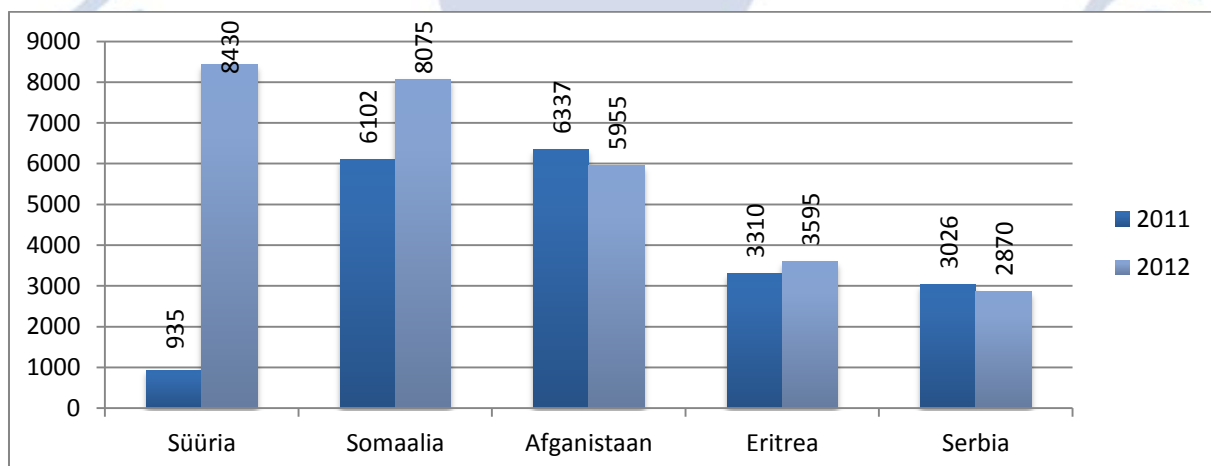
2012. aastal näitasid varjupaigataotlejate arvu tõusutrendi kõik Põhjamaa riigid – enim Rootsi 43 865 taotlejat (võrreldes 2011. aastaga taotluste kasv 48%) ja Norras 9685 taotlejat (võrreldes 2011. aastaga taotluste kasv 7%); Soomes jäi varjupaigataotlejate arvu tõusutrend minimaalseks (4%).



Joonis 14. Varjupaigataotlejate arv Põhjamaades; 2008-2012

Allikas: Eurostat

Samas, kui võrrelda varjupaigataotlejate kodakondsust top 5 Põhjamaa riikides, siis oli ka siin suurim muutuja Süüria kodanike arvus. Võrreldes 2011. aastaga, mil esitas taotluse 935 varjupaigataotlejat 2012. aasta taotlejate arvuga - 8430, oli kasv 790%.

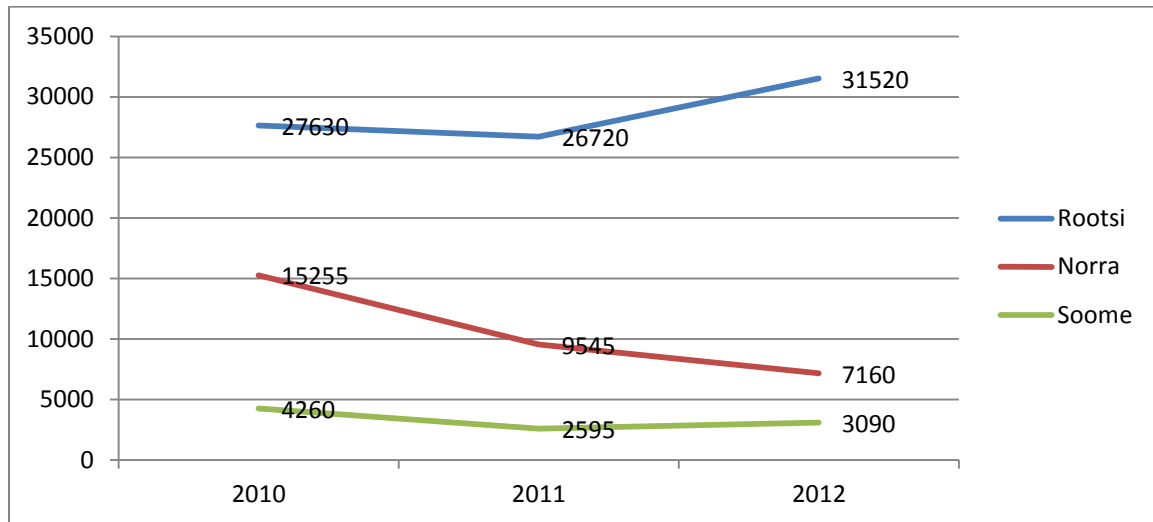


Joonis 15. Varjupaigataotlejate kodakondsus Põhjamaades; 2011-2012

Allikas: Eurostat; Rootsi Migratsiooniamet

Võrreldes 2011. aastaga tõusis 2012. aastal esimese astme varjupaigaotsuste arv Rootsis ja Soomes - vastavalt Rootsis 18% ja Soomes 19%. Norras aga langes võrreldes 2011. aastaga 25%.

Positiivseid otsuseid tehti Rootsis 39% (2011. aastal 33%), so positiivsete otsuste arvu kasv 6% ja tagasilükkamiste otsuseid 61% (2011. aastal 67%). Positiivseid otsuseid tehti Soomes 50% (2011. aastal 41%), so positiivsete otsuste tõus 9% ja tagasilükkamiste otsuseid 50% (2011. aastal 59%). Norras tehti positiivseid otsuseid 24% (2011. aastal 42%), mis teeb positiivsete otsuste languseks 18%, taotluse tagasilükkamiste otsuseid tehti 76% (2011. aastal 58%). (Lisa Tabel 2)

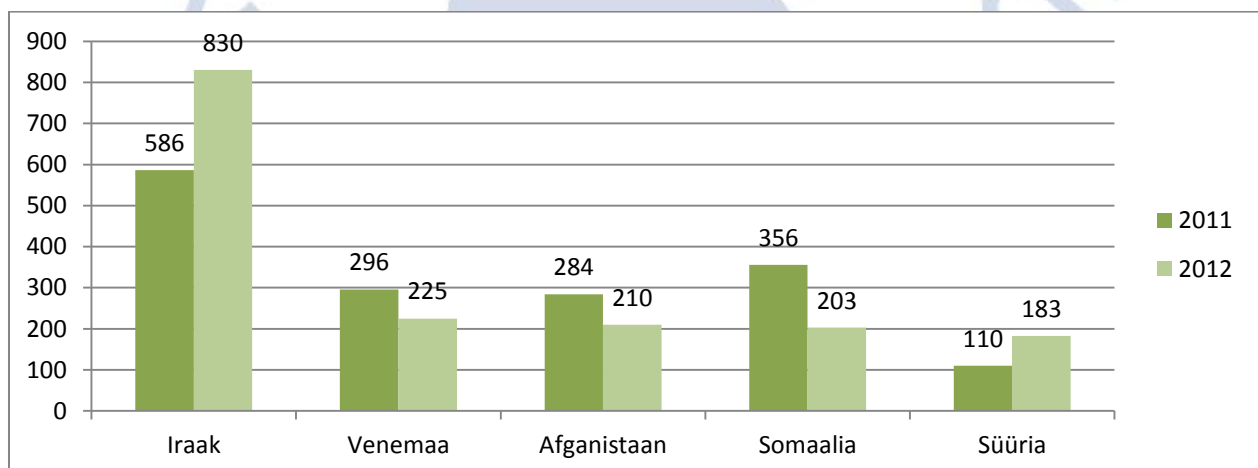


Joonis 16. Esimese astme varjupaigaotsuste arv Põhjamaades; 2010-2012

Allikas: Eurostat

Soome immigratsiooni ajaloos oli varjupaigataotlejate number kõrgeim 2009. aastal. 2010. aasta näitas langustrendi, kui esitati 3675 taotlust. Sama trend jätkus 2011. aastal, kui esitati 2975 taotlust. 2012. aastal aga oli jälle märgata tõusutrendi, kui esitati 3095 taotlust, võrreldes eelmise aastaga oli kasv 4 %.

Soomes oli 2012. aastal enim varjupaigataotlejaid Iraagist (830; kasv võrreldes 2011. aastaga 42%), Venemaalt (225), Afganistanist (210), Somaaliast (203) ja Süüriast (183). Süüria kodanike arv kasvas 66%.

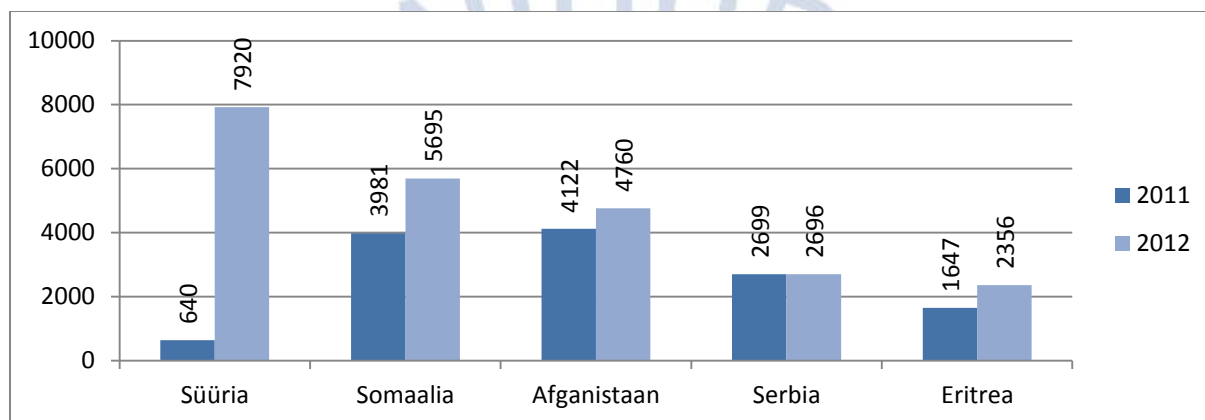


Joonis 16. Varjupaigataotlejate kodakondsus Soomes; 2011-2012

Allikas: Soome Migratsiooniamet

Viimastel aastatel on **Rootsi** üks peamisi varjupaigataotlejate sihtriike EL-is. Rekordarvud kuni 2012. aastani olid – 2007. aastal 36 207 esmast taotlejat ning miinimumaasta oli 2005. aasta 17 530 varjupaigataotlejaga. Varjupaigataotlejate sisserränne 2012. aastal (43 865 taotlejat) oli 48 % kõrgem, kui 2011. aastal (29 710 taotlejat).

Rootsis oli 2012. aastal enim varjupaigataotlejaid Süüriast (7920; kasv 1137%), Somaaliast (5695), Afganistanist (4760), Serbiast (2696), Eritreast (2356). Rootsis taotles varjupaika ka 2 Eesti kodanikku.

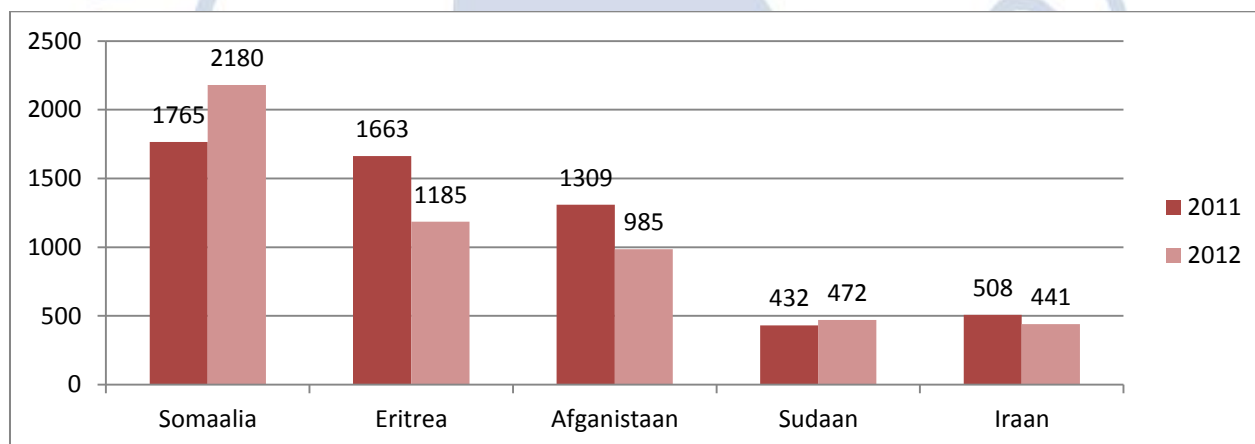


Joonis 17. Varjupaigataotlejate kodakondsus Rootsis; 2011-2012

Allikas: Eurostat

Norra immigratsiooni ajaloos oli varjupaigataotlejate tippaastaks 2002. aasta, kui varjupaika taotles 17 500 taotlejat, teine tipphetk oli 2009. aastal, kui taotluse esitas 17 200 varjupaigataotlejat. 2010. aastal langes varjupaigataotlejate arv 10 000-ni, jätkates aasta-aastalt kasvutempot kuni 2012. aastani, vastavalt 2011. aastal 9055 taotlejat ja 2012. aastal 9685 taotlejat.

Peamised varjupaigataotlejad top 5 on võrreldes 2011. aastaga endiselt Somaalia (kasv võrreldes 2011. aastaga 41%), Eritrea (1185 taotlejat), Afganistan (985), Sudaan (472) ja Iraan (441).



Joonis 18. Varjupaigataotlejate kodakondsus Norras; 2011-2012

Allikas: Eurostat

LISA

Tabel 1. Varjupaigataotlejate arv ja top 3 kodakondsusriigi – EL - 27, Norra, Island, Šveits; 2012

	Taotlejaid 2012	Top 3 varjupaigataotlejate riiki								
		Top 1	kokku	%	Top 2	kokku	%	Top 3	kokku	%
EL-27	331975	Afganistan	26250	8	Süüria	23510	7	Venemaa	23360	7
Belgia	28105	Afganistan	3290	12	Venemaa	2655	9	Guinea	2190	8
Bulgaaria	1385	Süüria	450	32	Iraak	325	23	Määratlemata	155	11
Tšehhi	740	Ukraina	175	24	Süüria	70	9	Valgevene	55	7
Taani	6045	Somaali	910	15	Süüria	875	15	Afganistan	565	9
Saksamaa	77540	Serbia	12810	17	Süüria	7930	10	Afganistan	7840	10
Eesti	77	Georgia	35	45	Venemaa	8	10	Armeenia	5	6
Iirimaa	955	Nigeeria	160	17	Kongo DV	60	6	Zimbabwe	50	5
Kreeka	9575	Pakistan	2340	24	Bangladešh	1005	11	Georgia	895	9
Hispaania	2565	Süüria	255	10	Nigeeria	205	8	Alžeeria	200	8
Prantsusmaa	60560	Venemaa	5930	10	Kongo DV	5500	9	Sri Lanka	3825	6
Itaalia	15715	Pakistan	2365	15	Nigeeria	1515	10	Afganistan	1365	9
Küpros	1635	Süüria	565	34	Vietnam	200	12	Bangladešh	190	12
Läti	205	Georgia	105	51	Kongo DV	25	12	Süüria	20	9
Leedu	645	Georgia	310	48	Afganistan	100	15	Venemaa	95	15
Luksemburg	2050	Serbia	385	19	Albaania	305	15	Montenegro	290	14
Ungari	2155	Afganistan	880	41	Pakistan	325	15	Kosovo	225	10
Malta	2080	Somaalia	1250	60	Eritrea	435	21	Süüria	150	7
Holland	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Austria	17425	Afganistan	4015	23	Venemaa	3110	18	Pakistan	1825	10
Poola	10750	Venemaa	6085	57	Georgia	3235	30	Armeenia	415	4
Portugal	295	Guinea	65	22	Nigeeria	30	10	Süüria	20	7
Rumeenia	2510	Alžeeria	600	24	Morokko	355	14	Pakistan	355	13
Sloveenia	305	Afganistan	65	21	Süüria	30	11	Türgi	25	9
Slovakkia	730	Somaalia	225	31	Afganistan	90	12	Georgia	55	8
Soome	3095	Iraak	830	27	Venemaa	225	7	Afganistan	210	7
Rootsi	43865	Süüria	7920	18	Somaalia	5695	13	Afganistan	4760	11
Ühendkuningriik	28175	Pakistan	4880	17	Iraan	3250	12	Sri Lanka	2160	8
Island	105	Nigeeria	15	14	Iraan	15	13	Afganistan	10	7
Norra	9685	Somaalia	2180	23	Eritrea	1185	12	Afganistan	985	10
Šveits	28445	Eritrea	4410	16	Nigeeria	2745	10	Tuneesia	2240	8

Allikas: Eurostat⁷, Politsei- ja Piirivalveamet

: Andmed pole saadaval

⁷ Numbrid on ümardatud 5-se täpsusega v.a. Eesti (andmed täpsed)

Tabel 2. Esimese astme varjupaigaotsused kokku, positiivsed ja tagasilükatud EL- 27 ja Norra, negatiivsete otsuste % muutus võrreldes 2011. aastaga; 2011-2012

	Otsused kokku		Positiivsed otsused				Tagasilükatud otsused				Muutus
	2011	2012	2011	%	2012	%	2011	%	2012	%	
EL-27	237395	268495	59500	25	71580	27	177895	75	196920	73	↓2
Belgia	19825	24525	5075	26	5555	23	14750	74	18970	77	↑3
Bulgaaria	605	640	190	32	170	27	415	68	470	73	↑5
Tšehhi	685	720	320	46	175	25	365	54	545	75	↑21
Taani	3570	3715	1315	37	1695	46	2255	63	2020	54	↓9
Saksamaa	40295	58645	9675	24	17140	29	30620	76	41510	71	↓5
Eesti	63	57	11	18	13	23	52	82	44	77	↓5
Iirimaa	1365	935	75	5	95	10	1290	95	840	90	↓5
Kreeka	8670	11195	180	2	95	1	8490	98	11095	99	↑1
Hispaania	3395	2600	990	29	525	20	2405	71	2070	80	↑9
Prantsusmaa	42220	59800	4615	11	8655	15	37605	89	51145	85	↓4
Itaalia	24150	21705	7155	30	7930	36	16995	70	13900	64	↓6
Küpros	2630	1335	70	3	105	8	2560	97	1230	92	↓5
Läti	90	145	20	22	25	17	70	78	120	83	↑5
Leedu	305	390	25	7	55	14	280	93	335	86	↓7
Luksemburg	1015	1650	35	3	40	2	980	97	1610	98	↑1
Ungari	895	1100	155	17	350	32	740	83	750	68	↓15
Malta	1605	1590	885	55	1435	90	720	45	155	10	↓35
Holland	15790	:	6830	43	:	:	8960	57	:	:	:
Austria	13245	15895	4085	31	4455	72	9160	69	11440	72	↑3
Poola	3215	2435	475	15	475	28	2740	85	1960	80	↓5
Portugal	100	230	50	52	100	44	50	48	130	56	↑8
Rumeenia	1075	1625	75	7	230	15	1000	93	1390	85	↓8
Sloveenia	215	220	20	10	35	16	195	90	185	84	↓6
Slovakkia	215	440	115	54	190	43	100	46	250	57	↑11
Soome	2595	3090	1065	41	1555	50	1530	59	1535	50	↓9
Rootsi	26720	31520	8805	33	12400	39	17915	67	19120	61	↓6
Ühendkuningriik	22835	21845	7190	31	7735	35	15645	69	14110	65	↓4
Norra	9545	7160	4015	42	4600	24	5530	58	5430	76	↑18

Allikas: Eurostat⁸, Politsei- ja Piirivalveamet
: Andmed pole saadaval

⁸ Numbrid on ümardatud 5-se täpsusega v.a. Eesti (andmed täpsed)



SISEKAITSEAKADEEMIA
ESTONIAN ACADEMY OF SECURITY SCIENCES

Sisekaitseakadeemia
Kase 61, Tallinn 12012
Tel: 696 5559
e-post: emn@list.sisekaitse.ee
www.sisekaitse.ee/erv

